

Vallankäyttö ja ihmistyön etiikka – Musertavasta vallankäytöstä ihmisen eettiseen kohtaamiseen

”On ollut pakko katsoa itsessään ja työssään sitä pimeää puolta, joka lähes kaikkiin auttamisrooleihin kätkeytyy. Kipeydestään huolimatta se on tuntunut merkittävältä, koska *eettisyys on yhtä paljon pahan kanssa selviytymisen kykyä kuin ihanteiden etsimistä.*” (Lindqvist 2006, 10 - 11.)

Koulutuspäivän tavoitteet

Tavoitteena on antaa osallistujille selkeää, monipuolista ja syvällistä tietoa ihmistyöhön liittyvästä vallankäytöstä ja sen eettisistä ulottuvuuksista.

Tavoitteena on myös lisätä osallistujien taitoja kohdata valtatilanteita ja eettisiä kysymyksiä ja tätä kautta kohdella muita ihmisiä mahdollisimman persoonallisella, mutta samalla eettisesti kestäväällä tavalla.

Koulutuspäivän tuottama hyöty

Tiedot ja tietoisuus ihmistyöhön sisältyvistä valtasuhteista ja eettisistä kysymyksistä lisääntyvät.

Parhaimmillaan myös osallistujien asenne muita ihmisiä (ja mahdollista työtään) kohtaan paranee ja he kykenevät eettisempiin käytännön toimintatapoihin työssään.

Kohderyhmä

Kasvatusalan, sosiaalityön ja terveydenhuollon alojen ammattilaiset ja opiskelijat.

Koulutuspäivän kesto

4 tunnista kahteen päivään koulutuksen sisällöstä ja laajuudesta riippuen.

Koulutuspäivän sisältö

Koulutus räätälöidään koulutuksen tilaajan toiveita seuraten seuraavista teemoista

Vallankäytön eettiset peruskysymykset

- Millaiset päämäärät ja tavoitteet ovat eettisesti oikein?
- Mitkä keinot ja strategiat ovat oikeutettuja, mitkä eivät?

- Kenen tarpeet ovat ensisijaisia?
- Ihmistyöhön sisältyvän vallankäytön tavoitteet
- Kenen etua vallankäyttäjää palvelee?
- Hyvät aiheet, pahat tulokset?

Vallan aiheuttamat muutokset ihmisessä ja organisaatiossa

Valtahierarkiat ja vallankäyttö alempana oleviin, vertaisiin ja ylempänä oleviin

Valta ja auttamisen vaikeat kysymykset

- Missä ovat auttamisen rajat?
- Missä ovat jaksamisen rajat?
- Jaksaminen ja palautumiskeinot

- Riippuvuussuhteen syntyminen ja siihen suhtautuminen
- Kun vastavuoroisuus puuttuu
- ”Vaikeiden ihmisten” kohtaaminen

Vaikeat tunteet: pelko, kateus, viha, ylimielisyys, yksinäisyys

Suhtautuminen autettavaan

- Tunnustusasenteet: kunnioitus, arvostus ja rakkaus
- Huolenpito vai oikeudenmukaisuus?
- Mikä on arvokkainta? Mitkä arvot auttamisen taustalla?

- Kenen ehdoilla mennään?
- Auktoriteetin merkitys: rakentavat ja tuhoavat puolet
- Luottamuksen syntyminen ja sudenkuopat

Moraali, ideologia ja vallankäyttö

- Moraalinen arviointi ja sen monimutkaisuus
- Kuka päättää? Ja millä ehdoilla?

- Vallankäytön oikeuttamiseen liittyvät haasteet
- Kuka kantaa vastuun – vai ei kukaan?

- Ideologioiden edut ja vaarat
- Moralismien vaarat

- Moraalisen kritiikin vaimentaminen
- Vastuun heikentäminen tai siirtäminen itseltä pois
- Maineen varjeleminen?

Käytännön dilemmoja

- Aikapaineen vaikutukset
- Sosiaalisen paineen merkitys
- Resurssien kohdentamisen vaikeus

- ”Me ja muut”: Oman ryhmän ja ulkopuolisten ryhmien vaikutus
- Ihmisen käytös kriisitilanteissa

Käytännön toimintatapojen kautta eettiseksi vallankäyttäjäksi

- Sopimusten luominen
- Tiettyihin arvoihin ja käytäntöihin sitoutuminen

- Ihmisten ja organisaatioiden identiteetteihin vaikuttaminen
- Moraaliresurssien vahvistaminen
- Tehokkaiden ja eettisten käytäntöjen etsiminen

